

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Aanvullende beoordeling Bacheloropleiding Leraar vo 2^e graads Pedagogiek

Inhoudsopgave

Context aanvullende beoordeling Leraar Pedagogiek	5
Inleiding	7
Basisgegevens van de opleiding	9
Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	11
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	11
Standaard 3: Toetsing	13
Standaard 4: Gerealiseerd niveau	13
Eindoordeel	15
Bijlagen	17
Bijlage 1: Deskundigheden leden visitatiepanel en lead auditor	19

Context aanvullende beoordeling Leraar Pedagogiek

In de maanden februari en maart 2018 heeft de aanvullende beoordeling van de bestaande hbo-Lerarenopleiding Pedagogiek van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) plaatsgevonden. De opleiding Leraar Pedagogiek wordt verzorgd te Nijmegen en kent een voltijd- en een deeltijdvariant. De opleiding is in 2015 samen met alle tweedegraads lerarenopleiding beoordeeld. Bij de besluitvorming door de NVAO bleek dat de losstaande kop-opleiding Leraar Pedagogiek niet geaccrediteerd kon worden, omdat niet werd voldaan aan de wettelijk vereiste programmaomvang van 240 EC. Dit gold voor meerdere hogescholen met soortgelijke kop-opleidingen. De betreffende hogescholen zijn met de NVAO en het Ministerie van OCW het gesprek aangegaan om te komen tot een oplossing.

De HAN stelt voor om de kop-opleiding Leraar Pedagogiek te koppelen aan het onderwijs van de bachelor-opleiding Pedagogiek (gevisiteerd in 2017). Beide opleidingen verzorgen gezamenlijk de vierjarige bacheloropleiding Leraar Pedagogiek en bieden daarmee studenten de mogelijkheid om in vier jaar tijd opgeleid te worden tot tweedegraads leraar Pedagogiek. Daarmee kunnen studenten na afstuderen les geven in het voortgezet onderwijs (VO) en het middelbaar beroepsonderwijs (MBO). Daarnaast blijft de éénjarige kop-opleiding bestaan die na afronding van de bacheloropleiding Pedagogiek kan worden gevolgd. Dit biedt studenten een vijfjarige route voor het verwerven van zowel de eindkwalificaties voor de hbo-pedagoog als voor de tweedegraads leraar Pedagogiek.

Met het Ministerie van OCW en met de NVAO is afgesproken deze aanvullende beoordeling uit te voeren. Bij deze beoordeling wordt de accreditatiewaardigheid van de opleiding Leraar Pedagogiek als geheel vierjarig programma beoordeeld. De opleiding Leraar Pedagogiek heeft daartoe een *Zelfevaluatie vierjarige opleiding Leraar Pedagogiek* geleverd in januari 2018. In de zelfevaluatie wordt voortgebouwd op de oordelen van de voorgaande visitaties van de kop-opleiding Leraar Pedagogiek (2015, vier keer oordeel goed) en van de vakbachelor Pedagogiek (2017, drie keer goed en een keer voldoende). Het visitatiepanel is opgebouwd uit leden van het oude visitatiepanel Leraar Pedagogiek en nieuwe panelleden. De beoordeling betreft plantoetsing van de nieuwe vierjarige studieroute Leraar Pedagogiek in de vorm van deskresearch. De beoordeling is gericht op de coherentie in de combinatie van de vakbachelor Pedagogiek met de huidige kop-opleiding Leraar Pedagogiek en heeft oog voor het verschil in kennis en vaardigheden tussen instromers in de huidige kop-opleiding en de studenten in de vierjarige lerarenopleiding Pedagogiek. Het panel rapporteert kort op alle vier beoordelingsstandaarden volgens het kader voor de Beperkte Opleidings Beoordeling.

Het betreft een aanvullende beoordeling gericht op de nieuwe 240 EC studieroute naar leraar pedagogiek, die momenteel nog niet wordt uitgevoerd en dus alleen op basis van documenten kan worden beoordeeld. Deze beoordeling is aanvullend op de in 2015 uitgevoerde volledige en inhoudelijke beoordeling van de croho-geregisteerde opleiding Leraar Pedagogiek. De in 2015 geleverde kwaliteit en de gegeven oordelen blijven wat betreft het huidige visitatiepanel van kracht.

Inleiding

Dit rapport bevat de aanvullende beoordeling van de bachelor opleiding Leraar Pedagogiek van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Het panel heeft de *Zelfevaluatie vierjarige opleiding Leraar Pedagogiek* bestudeerd en heeft op 9 maart tijdens een bijeenkomst de bevindingen onderling besproken. Alle informatie heeft het panel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel over de standaarden te komen.

Het panel dat deze aanvullende beoordeling heeft uitgevoerd, bestond uit:

Mevrouw dr. ir. Q.H. Kools (voorzitter, domeindeskundige)

Mevrouw F.A.S. Damen (domeindeskundige)

Mevrouw dr. M. van Diepen (domeindeskundige)

Mevrouw S.V. van Rijn, studentpanellid

Mevrouw Kools had ook zitting in het visitatiepanel dat de beoordeling van de bacheloropleiding Leraar Pedagogiek in 2015 heeft gedaan. Het panel is in overleg met de opleiding samengesteld en is voorafgaand goedgekeurd door de NVAO.

Mevrouw ir. M. Dekker-Joziase, senior auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 18 april 2018

Panelvoorzitter

dr. ir. Q.H. Kools

Lead-auditor

ir. M. Dekker-Joziase

Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens

<i>Administratieve gegevens opleiding(en)</i>	
naam opleiding zoals in CROHO	B leraar vo 2 ^e gr Pedagogiek
oriëntatie en niveau opleiding	hbo; bachelor
voor opleidingen in het hoger beroepsonderwijs de te hanteren toevoeging aan de graad.	Bachelor of Education
aantal studiepunten	240 EC: 210 EC major en 30 EC minor
afstudeerrichtingen	Nvt
locatie	Nijmegen
varianten	Voltijd en deeltijd
onderwijstaal	Nederlands
registratienummer in CROHO	35204

<i>Administratieve gegevens instelling</i>	
naam instelling	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
gegevens contactpersoon instelling	Myrte Legemaate/Menno Pistorius
e-mailadres voor kopie aanmelding	Myrte.Legemaate@han.nl Menno.Pistorius@han.nl
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Behaald

Schets van de opleiding

Studenten met een havo, vwo of mbo-niveau 4 diploma schrijven zich in voor de lerarenopleiding Pedagogiek, voltijd of deeltijd. In de praktijk volgen zij de eerste 2,5 jaar de onderwijseenheden van de vakbachelor Pedagogiek (inclusief een onderwijsvak in de propedeuse). Studenten voeren opdrachten en stages verplicht uit binnen een onderwijscontext, om zich zodoende te kunnen oriënteren op de vraag of de opleiding en het docentschap Pedagogiek bij haar/hem past. In semester twee van jaar drie wordt de educatieve minor gevolgd bij de lerarenopleidingen en loopt de student haar/zijn basisstage in een onderwijssetting. In semester 1 van het vierde jaar wordt eveneens het onderwijs gevolgd bij de lerarenopleidingen en loopt de student zijn LIO-stage. Het afstudeeronderzoek wordt in het laatste semester uitgevoerd bij de vak-opleiding Pedagogiek en wordt begeleid vanuit beide opleidingen. Bij het afstuderen leveren studenten een bijdrage aan de kwaliteit en het beleid rond het werk als leraar pedagogiek. Studenten ontwerpen een nieuw of vernieuwend product/dienst op basis van zelf uitgevoerd praktijkonderzoek in de context van het onderwijs. Door dit traject verwerven studenten de eindkwalificaties voor de tweedegraads Leraar Pedagogiek. Zo ontstaat een volledige vierjarige romp-kop-opleiding, waarvan het programma wordt beschreven in de Onderwijs- en Examenregeling van de B Leraar voortgezet onderwijs tweedegraads Pedagogiek. De tentaminering vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de examencommissie van de lerarenopleiding Pedagogiek.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

De opleiding baseert de eindkwalificaties op de kennisbasis voor de tweedegraads leraren Pedagogiek (10 voor de leraar), de hbo-competenties zoals beschreven in de Dublindescriptoren, de bekwaamheidseisen voor tweedegraads docenten (Staatsblad 2017) en de sectoraal vastgestelde eindkwalificaties leren en lesgeven met ICT. Binnen de Faculteit Educatie van de HAN is recentelijk een gemeenschappelijke set eindkwalificaties opgesteld die deze elementen verweeft. Deze nieuwe set eindkwalificaties wordt geïmplementeerd voor de volgende visitatieperiode in 2021, zoals dat in landelijke (ADEF) verband is afgesproken.

Conclusie

Het panel constateert, in lijn met de vorige visitatiebeoordeling, dat de opleiding de beoogde eindkwalificaties qua inhoud, niveau en oriëntatie helder concretiseert. De eindkwalificaties sluiten aan op landelijke en internationale eisen en afspraken.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Opzet en inhoud programma

Het panel heeft vanuit de *Zelfevaluatie* van de opleiding inhoudelijk een helder beeld gekregen. De opzet lijkt op de gangbare aanpak bij andere hogescholen, waar al een koppeling tussen de Pedagogiek en de Leraar Pedagogiek opleiding is aangebracht. Studenten volgen de eerste twee studiejaar het onderwijs bij de vakopleiding Pedagogiek, waarbij zij opdrachten en stages verplicht uitvoeren in de context van het onderwijs. In het eerste studiejaar oriënteert de student zich ook op de vraag of het docentschap hem/haar past. In het derde studiejaar volgen studenten de educatieve minor 'Docent worden in VO en MBO'. Deze minor omvat een oriëntatie- en een begeleidersstage en onderwijskundige en vakdidactische vakken. In het eerste semester van het vierde jaar lopen studenten de LIO-stage en volgen verdiepende onderwijskundige en vakdidactische vakken. Het tweede semester van het vierde jaar bestaat uit het afstuderen, dat plaatsvindt in de context van het leraarschap.

Studenten die de opleiding in deeltijd volgen, volgen een programma op maat afhankelijk van verkregen vrijstellingen. De deeltijdopleiding wordt vormgegeven op basis van de HAN-brede uitgangspunten voor deeltijdonderwijs (HAN-flex¹).

---

¹ te weten: flexibiliteit (in tijd, plaats, werkvorm/toetsvorm), blended leren (werkplekleren, online leren en leren op het instituut in adequate mix), maatwerk.

Jaar	Semester 1	Semester 2
1	Vakinhoudelijke onderwijseenheden bij de HBO-opleiding Pedagogiek met verplichte toepassing in onderwijscontext bij opdrachten en stages.	Vakinhoudelijke onderwijseenheden bij de HBO-opleiding Pedagogiek met verplichte toepassing in onderwijscontext bij opdrachten en stages. Beoordeeld door examinatoren van beide opleidingen.
2	Vakinhoudelijke onderwijseenheden bij de HBO-opleiding Pedagogiek met verplichte toepassing in onderwijscontext bij opdrachten en stages.	Vakinhoudelijke onderwijseenheden bij de HBO-opleiding Pedagogiek met verplichte toepassing in onderwijscontext bij opdrachten en stages.
3	Vakinhoudelijke onderwijseenheden bij de HBO-opleiding Pedagogiek met verplichte toepassing in onderwijscontext bij opdrachten en stages.	Semester 1 van de KOP-opleiding: - Stage 1 & 2 - Onderwijseenheden
4	Semester 2 van de KOP-opleiding: - LIO-stage lerarenopleiding - Onderwijseenheden	Afstudeeronderzoek bij de HBO-opleiding Pedagogiek onder begeleiding van docenten van beide opleidingen.

Tabel 1: overzicht opbouw curriculum vierjarige lerarenopleiding Pedagogiek.

Uit de documentatie constateert het panel dat de studenten Leraar Pedagogiek gedurende de vierjarige studie de vereiste eindkwalificaties en kennisbasis kunnen verwerven. Qua inhoudelijke kennis en een deel van de vaardigheden is er overlap met de vakopleiding Pedagogiek. In studiejaar 3 en 4 gaat de student Leraar Pedagogiek zich meer ontwikkelen in de context van het onderwijs. De studenten behalen veel, maar niet alle eindkwalificaties voor de HBO-Pedagoog. Dit is de reden waarom een student Leraar Pedagogiek, inhoudelijk een jaar minder nodig heeft om het diploma leraar pedagogiek te behalen, ten opzichte van de studenten die eerst de vakopleiding Pedagogiek volgen en vervolgens in een vijfde studiejaar de kop-opleiding Leraar Pedagogiek volgen.

Studiebegeleiding

De studie- en de stagebegeleiding wordt zoveel mogelijk in gezamenlijkheid uitgevoerd door de twee opleidingen. In de eerste 2,5 jaar wordt de studiebegeleiding verzorgd door de vakopleiding Pedagogiek, grotendeels in samenwerking met docenten van de lerarenopleidingen. De tweede helft van het derde studiejaar tot en met het afstuderen krijgen studenten een studieloopbaanbegeleider vanuit de lerarenopleidingen (HAN-ILS). Daarbij wordt er naar gestreefd dat de begeleider ook werkzaam is geweest bij de vakopleiding Pedagogiek. Tijdens het werkplekleren wordt gebruik gemaakt van de begeleidingsstructuur op de stagescholen. Het plan is om drie keer per jaar een overleg te houden tussen de docenten van de kop-opleiding en de vakopleiding betreffende de begeleiding van studenten Leraar Pedagogiek.

Conclusie

Inhoudelijk heeft het panel een helder beeld gekregen over de opzet en inhoud van het opleidingsprogramma Leraar Pedagogiek en van de begeleidingsstructuur. Het panel is er van overtuigd dat er goede connecties worden aangelegd tussen de beide opleidingen en dat studenten de gelegenheid hebben om de eindkwalificaties te behalen. Daarbij adviseert het panel om nog nader te omschrijven hoe de gerichtheid op de onderwijscontext verder vorm krijgt in het tweede studiejaar en te overwegen om ook in het tweede studiejaar de samenwerking met HAN-ILS in de studiebegeleiding vorm te geven, opdat studenten ook in het tweede studiejaar de focus op de onderwijscontext blijven ervaren. Qua organisatie van de onderwijsgroepen kan de opleiding nog nader omschrijven hoe de verschillen tussen de reguliere Leraar Pedagogiek en de kop-studenten Pedagogiek in het vierde jaar wordt vormgegeven, aangezien beide groepen verschillen qua achtergrond en basiskennis Pedagogiek. Vakinhoudelijk heeft het panel er wel vertrouwen in dat de docenten de brug tussen beide groepen kunnen slaan op basis van vakinhoud en vakdidactische kennis. Daar ligt immers al overlap tussen de vakopleiding Pedagogiek en de lerarenopleiding Pedagogiek. In de

praktische vormgeving, de koppeling in onderwijsgroepen van beide studentgroepen (LO Pedagogiek en kop-opleiding) is het beeld nog niet geheel helder.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Het gehele curriculum valt onder de verantwoordelijkheid van de examencommissie van het HAN-ILS, waartoe de opleiding Leraar Pedagogiek behoort. De toetsing en beoordeling per onderwijseenheid wordt verzorgd door de opleiding die die onderwijseenheid verzorgt. Zo nodig raadpleegt de examencommissie ook de vakopleiding Pedagogiek als het onderwijseenheden betreft die door de vakopleiding worden uitgevoerd.

Op cruciale onderdelen wordt de beoordeling in gezamenlijkheid door beide opleidingen uitgevoerd. Dit betreft in jaar 1 de onderwijseenheid 'Opvoeders begeleiden en ondersteunen – Professioneel gesprek met ouders' en in jaar 4 het afstudeeronderzoek.

Het panel adviseert bij de verdere uitwerking van de toetsing in rubrics duidelijk zichtbaar te maken waar en hoe de onderwijscontext in de beoordelingscriteria wordt opgenomen.

Conclusie

Het panel concludeert dat de HAN-ILS de eindregie heeft bij het bepalen en borgen van het eindniveau en de inrichting van het toetssysteem en daarmee ook het gewenste niveau en de onderwijsberoepscontext borgt. In rubrics en toetscriteria kan de onderwijscontext nog nader worden gespecificeerd. Deze uitwerking was in het aangeleverde dossier nog niet zichtbaar en zal het komende jaar vorm moeten krijgen. Het panel heeft er vertrouwen in dat dit, met de aanwezige expertise en met de ervaring met andere kop-opleidingen duidelijk zal worden opgepakt.

Standaard 4 Gerealiseerd niveau

De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Het gerealiseerd niveau wordt in het laatste studiejaar aangetoond bij de beoordeling van de LIO-stage en de integrale eindtoets startbekwaam (samen 30 EC) en in het afstudeeronderzoek met innovatieopdracht (30 EC). De student voert een praktijkgericht onderzoek uit in de context van het onderwijs, waarbij het doel is een innovatief product te ontwikkelen. De afstudeeropdracht (30 EC) wordt uitgevoerd bij de vakopleiding Pedagogiek, in de context van het pedagogiek-onderwijs. De afstudeeropdracht wordt begeleid en beoordeeld vanuit beide opleidingen (één begeleider en één beoordelaar vanuit beide opleidingen). De LIO-stage wordt beoordeeld door de werkplekbegeleider en de instituutsopleider van HAN-ILS. De integrale toets wordt beoordeeld door twee examinatoren vanuit HAN-ILS.

Conclusie

Het panel is van mening dat met de nieuwe opzet de studenten de beoogde eindkwalificaties zullen kunnen realiseren en dat daarbij door de samenwerking van beide opleidingen bij de begeleiding en beoordeling er voldoende aandacht zal zijn voor de toetsing van de vakdidactische kwalificaties om het leraarschap te borgen. Binnen de kop-opleidingen is onder docenten voldoende expertise aanwezig, aangezien eerder ook de praktijkonderzoek opdrachten voor het afstuderen werden gescreend op geschiktheid.

Eindoordeel over de opleiding

In 2015 heeft het visitatiepanel de volgende oordelen gegeven:

Standaard	Oordeel voltijd	Oordeel deeltijd
<i>Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties</i>	Goed	Goed
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Goed	Goed
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Goed	Goed
<i>Standaard 4 Gerealiseerd niveau</i>	Goed	Goed

Weging en conclusie

De Hogeschool van Arnhem en Nijmegen maakt de bewuste keuze om de kop-opleiding Pedagogiek te koppelen aan de bacheloropleiding Pedagogiek. Deze kop-romp constructie is een geaccepteerde werkwijze bij een aantal andere hogescholen. Gezien de opzet en de aanwezige onderwijs- en docentkwaliteit heeft het panel daar vertrouwen in. Men kan daarbij nog wat verder doorexerceren op de uitwerking in de rubrics van de toetscriteria voor de onderwijscontext en op de groepsindeling met het oog op het tegemoetkomen aan verschillende behoeften van de verschillende studenten.

Het visitatiepanel heeft op basis van bestudering van de documenten die ten grondslag liggen aan deze aanvullende beoordeling vertrouwen in de kwaliteit van de vierjarige bacheloropleiding Leraar vo tweedegraads Pedagogiek van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Deze aanvullende beoordeling geldt voor de kop-romp constructie waarmee een volledig 240 EC programma Leraar Pedagogiek ontstaat. Het panel benadrukt dat met dit oordeel niet wordt afgedaan aan de oordelen van de visitatie in 2015 waarbij de inhoudelijke kwaliteit van de vigerende Leraar Opleiding Pedagogiek centraal stond. **Het panel heeft het vertrouwen dat ook in de nieuwe 240 EC route de kwaliteit en oordelen zoals vastgesteld bij de vorige visitatie gehandhaafd kunnen blijven.**

Bijlagen

Bijlage 1 Deskundigheden leden visitatiepanel en lead auditor

Naam panellid (incl. tituluur)	Korte functiebeschrijving van de panelleden
Mevrouw dr. ir. Q.H. Kools	lector 'Professionalisering van leraren en lerarenopleiders' bij Fontys Hogescholen Lerarenopleiding Tilburg. Daarnaast is zij voorzitter van de Programmaraad Praktijkgericht Onderzoek (PPO) van het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) en van de Programmacommissie Lerarenagenda van NRO.
Mevrouw F.A.S. Damen	coördinator Lerarenopleiding Pedagogiek en coördinator afstudeerfase opleiding Pedagogiek bij Hogeschool van Amsterdam
Mevrouw dr. M. van Diepen	zelfstandig adviseur curriculum en toetsing bij Kwaliteitsborging Curriculum en Toetsing (KBCT) te Blaricum en onderzoeker bij het Lectoraat Beroepsonderwijs aan Hogeschool van Amsterdam.
Mevrouw S.V. van Rijn	Volgt de hbo-bachelor lerarenopleiding Pedagogiek bij Hogeschool van Amsterdam

Naam secretaris: mevrouw ir. M. Dekker-Joziase, senior auditor NQA